

bulteno

de Esperantista Klubo en Praha

Věstník Klubu esperantistů v Praze

N-ro 1/2008 (182)

Únor/februaro 2008

Z obsahu – el la enhavo:

La Internacia Jaro de Lingvoj	2
Saluto de Kurisu Kei	5
Jiří Karen: Se eble mi ne revenus	6
Jiří Karen Sub libera ĉielo	8
Zdenka Bergrová: Párnice	9
Zdenka Bergrová: Solstico	12
Karel Havlíček Borovský: Epigramoj	13
Jaroslav Seifert: Jarní den	14
Čestmír Vidman: Nikso	15
Čestmír Vidman: Ĉielo – infero – paradiz'	15
Josef Fousek: Kredo	16
Miroslav Malovec: Ĉu ni havas strategion?	17
Kamila Bártlová-Lampířová / Jaroslav Krolupper: Úvaha filosofická	21

Klub aktivního stáří Kulturní dům Vltavská uspořádá v pondělí 25. února 2008 ve Velkém sále od 14.30 h divadelní představení **Skandál kolem Josefa**, které zahraje divadelní umělkyně Stanislava Hošková. Jde o známý biblický příběh Josefa a Putifarky, který v esperantu napsal Valdemar Vinař, autor několika esperantem psaných děl. Představení v kulturním domě Vltavská bude provedeno v českém znění.

Regulaj kunvenoj de Esperantista Klubo en Praha okazas ĉiuĵaŭde de la 14-a ĝis 16-a horo en la kunvenejo Ve Smečkách n-ro 25, Praha 1, proksime de la Venceslaa placo.

La jarkunveno de la klubo okazos la 20-an de marto 2008 de la 15-a ĝis 17-a horo.

Pravidelné schůze Klubu esperantistů v Praze se konají každý čtvrtek od 14. do 16. hodin v místnosti Ve Smečkách č. 25, Praha 1, blízko Václavského nám.

Výroční členská schůze se bude konat 20. března 2008 od 15. do 17. h.

La jaro 2008 – la Internacia Jaro de Lingvoj

En la mesaĝo de la Ĝenerala Direktoro de Unesko s-ro Koïchiro Matsuura pri la celebrado de la Internacia Jaro de Lingvoj en 2008, estas dirite:

La jaro 2008 estas proklamita Internacia Jaro de Lingvoj fare de la Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj. Unesko, al kiu oni konfidis la taskon kunordigi la agadon por la Jaro, pretas plenumi sian rolon kiel gvida aganto.

La Organizaĵo estas plene konscia pri la decida graveco de la lingvoj por la multaj defioj, kiujn la homaro devos alfronti dum la venontaj jardekoj.

La lingvoj fakte estas nepraj por la identeco de la homaj grupoj kaj individuoj kaj por ilia paca kunekzisto. Ili estas strategia faktor opor antaŭeniri al daŭropova evoluto kaj harmonia rilato inter la tutmonda kaj la loka sferoj.

La lingvoj havas kernan gravecon por atingi la ses celojn de Edukado por Ĉiuj kaj la Jarmilajn Evoluigajn Celojn (JEC) aprobitajn de Unuiĝintaj Nacioj en 2000.

Kiel faktoro de socia integriĝo, la lingvoj ludas strategian rolon en la forigo de la ekstrema malriĉeco kaj malsato (JEC 1), dum kiel kolonoj de alfabetiĝo kaj lernado de kapabloj por la vivo ili estas ankaŭ nepraj por atingi universalan unuanivelan edukadon (JEC 2). La batalo kontraŭ HIV/aidoso, malario kaj aliaj malsanoj (JEC 6) devas utiligi la lingvojn de la koncernaj homgrupoj por trafi ilin, kaj la konservado de lokaj kaj indiĝenaj scioj kaj lertoj strebe al naturmedia plutenblo (JEC 7) estas kerne ligita al lokaj kaj indiĝenaj lingvoj.

Plie, la kultura diverseco estas intime ligita al la lingva diverseco, kiel indikce en la Universala Deklaracio pri Kultura Diverseco de Unesko kaj ĝia Agoplano (2001), la Konvencio por la Konservado de la Nemateria Kultura Heredaĵo kaj la Konvencio pri la Protektado kaj Antaŭenigo de la Diverseco de la Kulturaj Esprimiĝoj (2005).

Rok 2008 – Mezinárodní rok jazyků

V poselství generálního ředitele UNESCO pana Koïčira Matsuury o oslavách Mezinárodního roku jazyků v roce 2008 je řečeno:

Rok 2008 byl prohlášen Mezinárodním rokem jazyků Valným shromážděním OSN. Organizace UNESCO, které byla svěřena koordinace oslav, je připravena ujmout se svého řídicího úkolu.

Organizace si plně uvědomuje rozhodující význam jazyků v řadě výzev, kterým lidstvo bude muset čelit v následujících desetiletích.

Jazyky jsou vskutku nezbytné pro identitu lidských skupin i jednotlivců a pro jejich mírové soužití. Jsou strategickým faktorem, který umožňuje trvalý vývoj a harmonický vztah mezi úrovní celosvětovou a lokální.

Jazyky mají základní význam k dosažení šesti cílů Výchovy pro všechny a Rozvojových cílů tisíciletí (RCT) přijatých OSN v roce 2000.

Jako faktor společenské integrace hrají jazyky strategickou roli při odstraňování největší bídy a hladu (RCT 1), jako sloupy alfabetyzace a učení se schopnostem potřebným pro život jsou také nutné k dosažení základního vzdělání (RCT 2). Boj proti HIV/AIDS, malárii a dalším nemocem (RCT 6) musí používat jazyky dotyčných skupin, aby se pokyny neminuly účinkem, a uchování lokálních a domorodých vědomostí a zručností v jejich přirozeném prostředí (RCT 7) je také vázáno na lokální a domorodé jazyky.

Navíc, kulturní různost je důvěrně svázána s jazykovou růzností, jak je uvedeno ve Všeobecné deklaraci o Kulturní různosti UNESCO a v plánu práce (2001), v Konvenci pro uchovávání duševního kulturního dědictví a v Konvenci o ochraně a rozvoji různosti kulturních výrazů (2005).

Tamen en la daŭro de kelkaj generacioj pli ol 50% el la 7000 lingvoj parolataj en la mondo povos malaperi. Nun estas uzata malpli ol kvarono el ili en la lernejoj kaj interreto, kaj la plimulton oni uzas nur sporade. Miloj da lingvoj – malgraŭ tio, ke ĉiu estas regata de homgrupo kiu ĝin uzas kiel ĉiutagan komunikilon – forestas el la edukistemoj, komunikaj rimedoj, eldona industrio kaj ĝenerale el la publika sfero.

Urĝas agi. Kiel? Per la kuraĝigo kaj prilaboro de lingvopolitiko ebliganta al ĉiu lingvokomunumo la uzon de ties gepatra lingvo kiel eble plej vaste kaj ofte, ankaŭ en la edukado, apud la rego de iu nacia aŭ regiona lingvo kaj iu internacia lingvo. Ankaŭ kuraĝigante la parolantojn de regantaj lingvoj regi alian nacian aŭ regionan lingvon kaj unu aŭ du internaciajn lingvojn. Nur se plurlingvismo estos plene akceptita, ĉiuj lingvoj povos trovi sian lokon en nia tutmondiĝinta mondo.

Tial Unesko invitas la registarojn, UN-organojn, organizaĵojn de la civila socio, edukajn instituciojn, asociojn de profesiuloj kaj ĉiujn aliajn koncernatojn stimuli la respekton, antaŭenigon kaj protektadon de ĉiuj lingvoj, precipe de tiuj endanĝerigitaj, en ĉiuj situacioj de la individua kaj kolektiva vivo.

Ĉu per iniciatoj sur la eduka kampo, la interreto aŭ la klera medio; ĉu per projektoj por savtenado de endanĝerigitaj lingvoj aŭ antaŭenigo de la lingvoj kiel iloj de socia integriĝo; aŭ per esplorado de la interrilato inter la lingvoj kaj la ekonomio, inter la lingvoj kaj socioj de la indiĝenoj aŭ inter la lingvoj kaj la kreado, estas necese ke la ideo „lingvoj gravas!“ estu diskonigata ĉie.

Tiukuntekste, la 21-a de februaro kiel dato de la naŭa Internacia Tago de la Gepatra Lingvo havos elstaran signifon kaj estos aparte taŭga limdato por la enkonduko de iniciatoj celantaj antaŭenigon de lingvoj.

Nia komuna celo estas atingi agnoskon sur la nacia, regiona kaj internacia niveluj, pri la graveco de la lingva diverseco kaj plurlingvismo en la eduka, administra kaj jura sistemoj, en la kulturaj esprimoj kaj komunikaj iloj, en la interreto kaj komerco.

La Internacia Jaro de Lingvoj 2008 alportos unikan kancon por fari decidan antaŭeniron survoje al la atingo de tiuj celoj.

Přesto v průběhu několika generací více než 50% ze 7 000 jazyků světa může zaniknout. Nyní je ve školách a na internetu používána méně než čtvrtina z nich, a většina jen okrajově. Tisíce jazyků – navzdory tomu, že každý z nich je ovládán lidskou skupinou, která jím každodenně mluví – chybějí ve školském systému, v komunikačních médiích, ve vydavatelském průmyslu a všeobecně ve veřejné sféře.

Je nejvyšší čas jednat. Jak? Povzbuzením a zpracováním jazykové politiky, která umožní každé jazykové komunitě používat svůj mateřský jazyk co možná nejčastěji a v nejširším rozsahu, také ve výchově souběžně s ovládnutím některého národního, regionálního nebo mezinárodního jazyka. Také povzbudit mluvčí vládnoucích jazyků, aby se naučili další národní nebo regionální a jeden nebo dva jazyky mezinárodní. Pouze, když bude mnohojazyčnost plně akceptována, budou moci všechny jazyky najít své místo v globalizujícím se světě.

Proto UNESCO vyzývá vlády, orgány OSN, civilní společenské organizace, výchovné instituce, profesionální svazy a další zainteresované, aby podnítily úctu, rozvoj a ochranu všech jazyků, zvláště těch ohrožených, ve všech situacích individuálního a kolektivního života.

A to buď iniciativami na výchovném poli, v internetu a v prostředí vzdělanců; nebo projekty pro záchranu ohrožených jazyků nebo podporou jazyků jako nástrojů společenské integrace, nebo zkoumáním vztahu mezi jazyky a ekonomikou, mezi jazyky a znalostmi domorodců nebo mezi jazyky a tvůrčí činností. Vždy je třeba přitom dbát, aby se všude šířilo heslo „jazyky jsou důležité!“

V souvislosti s tím bude 21. únor – jako datum devátého Mezinárodního dne mateřského jazyka – mít mimořádný význam a bude to vhodný termín pro uvedení iniciativ směřujících k rozvoji jazyků. Naším společným cílem je dosáhnout uznání na národní, regionální a mezinárodní úrovni o důležitosti jazykové různosti a vícejazyčnosti ve výchovném, administrativním a právním systému, v kulturních vyjádřeních a sdělovacích prostředcích, v internetu a obchodu.

Mezinárodní rok jazyků 2008 přinese unikátní šanci učinit rozhodný krok vpřed k dosažení těchto cílů.

(český překlad M. Malovec)

